

A székesfőváros képtári élete

Iria: Némethy Károly
székesfővárosi tanácsnok

Budapest székesfőváros gyűjtői tevékenységének egy 1880-ban hozott tanácsi határozat volt az elindítója, amely évenként jelentékeny összeget irányzott elő a képzőművészetek támogatására. Ez az elhatározás az ötvenhat esztendő folyamán, részben az anyag felgyülemlése, gazdagodása, részben pedig a viszonyok gyökeres változása következtében a Székesfővárosi Képtár felállításához vezetett. Az anyag ugyanis, amely a képtár keletkezéséig a városházán és a különböző külső hivatalokban nyert elhelyezést, megkívánta egyrészt a szakszerű kezelést, másrészt a kiválasztás után és a rendszerbefoglalás következtében mutatkozó hiányok pótlását. Ennek az, eddig összegyűjtött anyaggal kapcsolatos feladatnak elvégzésére, vállalkozott Budapest Székesfőváros Képtára és vállalkozott főleg arra, hogy a továbbiakban programot adva, a jövő vásárlásait úgy befolyásolja, hogy azok a multtal való szoros kapcsolat kiépítése után kitöltsék legelső sorban a mutatkozó nagyobb réseket, a továbbiakban pedig minél teljesebb keresztmetszetet adják mai művészetünknek. A birtokunkban lévő teljes anyag a legutolsó vételeket is beleszámítva, 3392 műtárgy. Ezeknek legnagyobb része olajfestmény: az anyagnak mintegy negyven százaléka; a többi arányosan oszlik meg akvarellék, temperák, rajzok, szoborművek és plakettek között. Ehhez járul még a Budapesti gyűjtemény, amely kizárólag budapesti vonatkozású metszetekből áll s 925 darabban mutatja be a fővárosunkkal tárgyi vonatkozásban lévő művészet alakulását. Ezt az óriási anyagot, amely képtárunk alapja, természetesen teljes egészében nem helyezhettük el, a Károlyi-palotában 1933-ban megnyitott képtárunkban; csupán egytized részét, pontosan 332 darab válogatott műtárgyat állítottunk ki. Az első kiválasztásnál igazodnunk kellett a legszigorúbban megszabott helyhez, amely ekkor még csupán a Károlyi-palotának egy részéből: a homlokzati oldalon elhelyezkedő 22 teremből állott. Ez a teremsor a palota befogadóképességének — amennyiben csupán az emeletet vesszük számításba — annak egyharmadát, amennyiben pedig a földszintet is, úgy annak csupán egyhatodát képezi. Az elmondottakból következik, hogy képtárunk fejlődése minden irányban biztosítottnak tekinthető. Egyrészt rendelkezésünkre áll az öröklött anyagnak kilencetized része, amely bőséges és színvonalban is megfelelő további kiválogatást tesz lehetővé és másrészt a Károlyi-palota kiépítésével a mai terjedelem ötszöröse is elérhető. Továbbá a már meglévő, a kiegészítést bizonyos mértékben biztosító tartalékhoz járul még, a tisztán muzeális vásárlásokra rendelkezésünkre álló összegből a képtár által szigorúan előírt szempontok szerint megszerzendő anyag is, ha lassú tempóban ugyan, de mégis lehetővé teszi a muzeális követelmények ki-elégítését és alkalmas arra, hogy a reánk maradt örökséget újabb anyagunknak tudományos szempontból is teljes értékű alapjává építse ki.

Ezekhez, a multtal kapcsolatos és az öröklött anyag által meghatározott feladatokhoz csatlakozik a székesfőváros költségvetésében is külön kezelt, az élő művészetek támogatására előirányzott összegek felhasználásának kérdése. Itt magától értetődően legelső sorban a kezdettől fogva egyik alapelvnek számító szociális szempont érvényesül. Ez azonban éppen ma, amidőn a művészetek fenntartása, fejlődésének biztosítása szinte teljes egészében a közületekre hárul, fokozott felelősséget ró reánk. A szociális szempont ugyanis nem tévesztendő össze a szociálpolitika feladataival: a nyomorenyhítés minden egyéb szempontot félretevő elvével. Nekünk a művészet támogatása szigorú, minden eddigi mérlegelést túlhaladó kiválasztást jelent. Munkát, amely műtermek, kiállítások, pályázatok látogatásával, figyelésével mindenkor a legjobbak kiválasztására törekszik. Az itt tapasztaltakat kell azután összhangba hoznunk a képtár céljaival, ami azt jelenti, hogy az anyagi erő, amely a mai nehéz viszonyok közepette mégis rendelkezésünkre áll, a legjobbak kezébe jutva, a tehetségeknek fejlődését szolgálja. Ez a harmadik és legfontosabb élő erőforrása képtárunk további fejlődésének. Az így szerzett anyag, amely tehát három irányból is táplálkozhat, lehetővé teszi képtárunknak idő folyamán az egész épületre való kiterjesztését, ami pedig körülbelül már kilencven termes kiállító teret feltételezve, minden vonatkozásban jelentősnek mondható.

A képtár megnyitása óta gyűjtött anyagot, vagyis három év termését, a fent el-

mondottak igazolására, 1937 január 2-án megnyitó kiállítás keretében mutatjuk be a Nemzetközi Szalonban, a képtár kitünő vezetőjének, dr. Kopp Jenőnek rendezésében. Kiállításunk, a gyűjtés irányait szemléltetően, két részre tagozódik. Mégpedig az egyik, a kisebbik rész a régi anyag hiányaiba illeszkedő muzeális gyűjtés eredményét, a másik pedig, a szociális szempontokon nyugvó nagyobbik rész, az élő művészettel kapcsolatos vásárlások eredményét mutatja be. Az utolsó három év vásárlásainak mérlege a következő: 274 olajfestmény, 83 vízfestmény, 23 pasztell, 30 tempera, 36 rajz, 77 rézkarc, 82 szobormű és 51 darab plakett, összesen 656 műtárgy. Ebből kiállításunkon bemutatunk mintegy 265 válogatott darabot, amelyek innen szinte kivétel nélkül a képtárnak a közeljövőben — körülbelül májusban — megnyitó Kaplony-utcai szárnyába kerülnek. A vásárolt anyagnak több mint egyharmada képtári célokra alkalmas mű. Ez az arányszám annak a törekvésünknek eredménye, amely mindig, minden mellékszempontot félretéve, az értékek támogatását tartja szem előtt. A másik kétharmad része sem jelent azonban képtári szempontból telje-

Szilveszterre pezsgőt és bort

RAJNA VI., Teréz-körút 1/c. Tel.: 12-19-69

1 nagy üve Gentry Casino 1⁹⁰ 1 liter Barackpálinka (Schränk féle) 5⁴⁰
1 nagy üveg Schaumburg-Lippe 2⁶⁰ 1 üveg (0.5 l.) 3 putt tokaji Aszu 1924 évi 1⁹⁰
1 nagy üveg (0.7 l.) Brandy (konyak) 3²⁰ 1 liter tokaji 66 fillér

Ajándécsomagoknak külföldre való szállítását soronkívül vállalom. Díszkosarak, díszkazetták.

sen használhatatlan anyagot, csupán arra a körülményre mutat rá, hogy egészen fiatal és fejlődésükben még kiforratlan, a kiállításra még meg nem érett kezdőket is támogatunk, akikkel kapcsolatban az is megtörténhet, hogy egyik-másik nem igazolja a beléje helyezett bizalmat. Nekünk azonban kötelességünk, hogy a tömegben rejlő tényleges tehetségeket még ezeknek a tévedéseknek árán is hozzájuttassuk a kifejlődésükhöz elengedhetetlenül szükséges erkölcsi és anyagi segítséghez.

Budapest székesfőváros kulturmunkája, képtárára támaszkodva, arra törekszik, hogy olyan politikát teremtsen, amelynek paradoxonja, hogy éppen teljesen politika-mentesen, csupán a tehetséget és művészetünk fejlődését szem előtt tartva, hasznosítja a rendelkezésére álló anyagi és erkölcsi erőket.

latban egy fiatal embert, akinek egy ismerőse az egyik budapesti klinika alkalmazottja. Ezt a fiatal embert nem találták otthon. Hozzá tartozói azt a felvilágosítást adták, hogy néhány nappal ezelőtt összeveszett a családjával, elment hazulról, nem tudják hová költözött.

Késő estig tartottak a sorozatos előállítások és kihallgatások, amelyek azonban nem vezettek eredményre, a tettes nem került meg. Este valamennyi előállítottat elengedték és a nyomozás más, új irányban folyik tovább.